

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Poznaniu

LPO.410.016.03.2021

Pani
Beata Klimek
Prezydent Miasta
Ostrowa Wielkopolskiego

Urząd Miejski
Ostrów Wielkopolski
al. Powstańców Wielkopolskich 18
63 - 400 Ostrów Wielkopolski

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/21/053 Wdrażanie Programu Priorytetowego „Czyste Powietrze”

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Poznaniu
ul. Dożynkowa 9H, 61-662 Poznań
T +48 61 655 62 00, F +48 61 655 62 01
lpo@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Urząd Miejski Ostrowa Wielkopolskiego (Urząd)
Kierownik jednostki kontrolowanej	Beata Klimek, Prezydent Ostrowa Wielkopolskiego, od 9 grudnia 2014 r. (akta kontroli str. 3)
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Warunki organizacyjno–techniczne wdrażania PPCP 2. Działania informacyjno-edukacyjne propagujące wiedzę o PPCP
Okres objęty kontrolą	Od 29 lipca 2019 r. do dnia 6 sierpnia 2021 r., z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym terminem.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Poznaniu
Kontroler	Jacek Młynarczyk, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LPO/111/2021 z 23 czerwca 2021 r. (akta kontroli str. 1-2)

¹ Dz. U. z 2020 r. poz. 1200, dalej: ustawa o NIK

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

NIK pozytywnie ocenia działania Gminy realizowane na rzecz wdrażania Programu Priorytetowego Czyste Powietrze (dalej: PPCP albo Program).

Uzasadnienie oceny ogólnej

W Gminie podjęte zostały działania w celu wdrożenia Programu. Zapewniono odpowiednią strukturę organizacyjną i techniczną, w tym zakupiono oprogramowanie komputerowe do wydawania zaświadczeń o dochodach dla osób uprawnionych do podwyższonego poziomu dofinansowania. Zagwarantowano Wnioskodawcom Programu dostępność do informacji i pomocy przeszkolonego przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu (WFOŚiGW lub Fundusz) pracownika. Zorganizowano wyposażone stanowisko komputerowe z dostępem do Internetu umożliwiające złożenie wniosku i jego wydruk, zapewniając bezpieczne przetwarzanie danych osobowych z zachowaniem zasad poufności. Zidentyfikowano budynki, których właściciele, w tym osoby dotknięte ubóstwem energetycznym, mogliby być potencjalnymi wnioskodawcami PPCP. Zapewniono również optymalne wdrożenie PPCP w sytuacji występowania pandemii Covid 19, organizując efektywne wykonywanie zadań związanych m.in. z wydawaniem zaświadczeń, przyjmowaniem wniosków i prowadzeniem konsultacji. Gmina prowadziła również szerokie i różnorakie działania propagujące Program, w tym w grupie potencjalnych beneficjentów dotkniętych ubóstwem energetycznym. Informacje o porozumieniu zawartym z WFOŚiGW w celu wdrażania Programu zamieszczono na stronie internetowej Urzędu oraz na stronie podmiotowej bip MOPS³. Wszystkie zweryfikowane przez wyznaczonego pracownika Urzędu wnioski o dofinansowanie w ramach Programu zostały przekazane do WFOŚiGW w terminie wynikającym z Porozumienia.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowej⁴ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Warunki organizacyjno-techniczne wdrażania PPCP

Opis stanu faktycznego

1.1. Gmina Miasto Ostrów Wielkopolski (dalej Gmina) w celu promocji oraz wdrożenia Programu podpisała w dniu 14 sierpnia 2019 r. porozumienie (dalej Porozumienie) z WFOŚiGW. W dniu 29 stycznia 2021 r. Gmina zawarła aneks nr 1/2021⁵, którym Fundusz zagwarantował pokrycie kosztów obsługi realizowanych zadań dotyczących wniosków zawierających zaświadczenia o dochodach uprawniających do podwyższonego poziomu dofinansowania⁶. Ustalono, że pierwsza wypłata środków nastąpi do dnia 13 czerwca 2021 r., za okres od dnia podpisania Porozumienia⁷ do dnia 31 marca 2021 r. Porozumienie regulowało zasady wspólnej realizacji Programu na terenie Gminy w celu obsługi jego

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

³ Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

⁴ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁵ Aneks nr 1 Porozumienie ustalał zasady promocji Programu oraz jego realizacji na terenie Gminy, w tym wsparcia i obsługi wnioskodawców w procesie składania wniosków o podstawowy oraz wniosków o podwyższony poziom dofinansowania w ramach programu, uzyskiwania i rozliczania dofinansowania. Ponadto ustalał zasady pokrywania kosztów poniesionych przez Gminę przy wdrażaniu Programu lub tworzeniu warunków do jego wdrażania.

⁶ 100 zł za wniosek z zaświadczeniem wydanym przez Gminę, złożony za pośrednictwem Gminy, 50 zł za wniosek złożony za pośrednictwem Gminy z zaświadczeniem wydanym przez inną gminę, 50 zł za wniosek z zaświadczeniem wydanym przez Gminę bez jej pośrednictwa.

⁷ Załącznik do aneksu nr 1 z dnia 29 stycznia 2021 r. do porozumienia z 14 sierpnia 2019 r., w którym Porozumienie zwane było dalej w treści załącznika „Porozumieniem”.

Wnioskodawców (dalej Wnioskodawcy) w procesie składania wniosków i uzyskiwania dofinansowania. Dla realizacji celu programu Gmina zobowiązana była wyznaczyć pracowników, do których zadań należeć będzie realizacja zadań wynikających z Porozumienia⁸, na czas realizacji Programu, tj. do 2029 r., z wejściem w życie od dnia jego zawarcia. Gmina z uwagi na zbyt niską kwotę dofinansowania oraz niskie zainteresowanie mieszkańców Programem, do dnia 6 sierpnia 2021 r. nie zgłaszała zainteresowania zawarciem kolejnego aneksu w zakresie wynikającym z tzw. pakietu korzyści dla gmin.

(akta kontroli str. 4-22,249)

1.2. W Gminie wyznaczono pracowników (stworzono zespół⁹), którym powierzono zadania związane z wdrażaniem PPCP. Struktura organizacyjna Wydziału Gospodarki Komunalnej i Ochrony Środowiska (dalej Wydział) została dostosowana do potrzeb realizacji Programu¹⁰. Dział Świadczeń Rodzinnych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ostrowie Wielkopolskim realizował zadania w zakresie PPCP na polecenie Dyrektora MOPS. Zakres zadań MOPS, a także zakresy udzielonych przez Prezydenta Miasta Ostrowa Wielkopolskiego upoważnień¹¹ i pełnomocnictw¹², zostały sporządzone pisemnie, przejrzyste i spójnie. Do obsługi wydawania zaświadczeń PPCP w październiku 2020 r. wdrożono program Czyste Powietrze

⁸ 1. Przygotowanie wniosków wraz z Wnioskodawcami pod kątem spełnienia wymagań określonych w Programie oraz podejmowanie działań mających na celu zidentyfikowanie budynków, których Właściciele mogliby być potencjalnymi Wnioskodawcami.

2. Weryfikacja wniosków (ocena wniosków, weryfikowanie zgodności wersji papierowej wniosku z wersją elektroniczną, przy użyciu aplikacji), kontaktowanie się z Wnioskodawcą, celem uzupełnienia brakującej dokumentacji, przekazywanie WFOŚiGW zweryfikowanych wniosków z ewentualnymi uwagami).

3. Zagwarantowanie dostępności dla Wnioskodawców przeszkolonego przez WFOŚiGW pracownika.

4. Zapewnienie stanowiska komputerowego z dostępem do internetu umożliwiającego złożenie wniosku i jego wydruk.

5. Przekazywanie do WFOŚiGW zweryfikowanych wniosków o dofinansowanie, nie później niż 5 dni od dnia zakończenia weryfikacji.

6. Pomoc Wnioskodawcom przy wypełnianiu wniosków o płatność.

7. Wnioski złożone w Gminie lub złożone do WFOŚiGW przekazane do Gminy rozpatrywane miały być w terminie 30 dni od ich przekazania lub wpływu.

⁹ Pracownikowi na stanowisku podinspektora w Referacie Ochrony Środowiska, powierzono prowadzenie punktu konsultacyjnego dot. PP „Czyste Powietrze”, wykonywanie zadań wynikających z Porozumienia (zadania z zakresu obowiązków), udzielanie dotacji na wymianę węglowych systemów ogrzewania na ekologiczne źródła ciepła, wydawanie wniosków i udzielanie pomocy interesantom w prawidłowym ich wypełnieniu, publikowanie umów zawartych w ramach Referatu w rejestrze umów zamieszczonym w BIP Urzędu, wykonywanie zadań wynikających z Porozumienia zawartego w dniu 14 sierpnia 2019 r. pomiędzy WFOŚiGW w Poznaniu a Gminą w ramach realizacji programu priorytetowego „Czyste Powietrze”. Kierownikowi Referatu Ochrony Środowiska w Wydziale przeszkolonemu z zasad funkcjonowania Programu powierzono obsługę interesantów w przypadku nieobecności osoby prowadzącej punkt konsultacyjny – zadanie w ramach polecenia dyrektora Wydziału. Dyrektor Wydziału powierzono wykonywanie zadań wynikających z Porozumienia i obsługę interesantów w przypadku nieobecności osoby prowadzącej punkt konsultacyjny. Pozostałym czterem pracownikom referatu Ochrony Środowiska (2 inspektorom i 2 podinspektorom) powierzono na podstawie polecenia służbowego dyrektora Wydziału Gospodarki Komunalnej i Ochrony Środowiska lub kierownika Referatu Ochrony Środowiska, udzielanie informacji osobom zainteresowanym, w zakresie realizacji Programu z wyłączeniem wglądu do danych osobowych podczas nieobecności pracownika prowadzącego punkt konsultacyjny. Osoby te posiadały podstawowy zakres wiedzy w realizacji Programu i w przypadku.

¹⁰ W myśl Regulaminu organizacyjnego Urzędu Miejskiego w Ostrowie Wielkopolskim – tj. załącznik do Zarządzenia nr 1791/VI/2021 z dnia 29 marca 2021 r. do Referatu Ochrony Środowiska w Wydziale Gospodarki Komunalnej i Ochrony Środowiska należało m.in.: współpraca z Narodowym i Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, współdziałanie z placówkami oświatowymi i jednostkami organizacyjnymi miasta w zakresie prowadzenia edukacji ekologicznej, udzielanie dotacji na wymianę węglowych systemów ogrzewania na ekologiczne źródła ciepła, organizacja konkursów i akcji ekologicznych. Pełnomocnikowi ds. Czystego Powietrza przypisano obsługę mieszkańców w ramach rządowego Programu Priorytetowego Czyste Powietrze, do którego nabór wniosków prowadzi WFOŚiGW w Poznaniu, realizacja zadań wynikających z Uchwały antysmogowej dla Wielkopolski.

¹¹ Prezydent Miasta Ostrowa Wielkopolskiego upoważniła: Pierwszego Zastępcę Prezydenta Miasta Ostrowa Wielkopolskiego do podpisywania w imieniu Prezydenta Miasta dokumentów przygotowywanych w zakresie prowadzonych i realizowanych spraw oraz zadań przez Pełnomocnika ds. Czystego Powietrza, a także wydawania zaświadczeń, w tym zakresie; Dyrektora Wydziału do wydawania m.in. zaświadczeń oraz podpisywania dokumentów przygotowywanych w zakresie prowadzonych i realizowanych spraw i zadań Pełnomocnika ds. Czystego Powietrza; Dyrektora MOPS oraz Z-cy Dyrektora MOPS i Kierownika Działu Świadczeń Rodzinnych MOPS do prowadzenia postępowań w celu ustalenia przeciętnego miesięcznego dochodu przypadającego na jednego członka gospodarstwa domowego osoby ubiegającej się o uzyskanie dofinansowania z WFOŚiGW lub WFOŚiGW oraz wydawania zaświadczeń w tych sprawach.

¹² Dla: Pełnomocnika ds. Czystego Powietrza w Wydziale; Pierwszego Zastępcy Prezydenta Miasta Ostrowa Wielkopolskiego; Dyrektora Wydziału oraz zakres obowiązków, uprawnień i odpowiedzialności podinspektora w Referacie Ochrony Środowiska Wydziału.

(firmy Sygnity), który zainstalowano jako kolejny moduł oprogramowania z dostępem do modułu świadczeń rodzinnych (licencja dla 15 użytkowników), moduł stanowi integralną część programu *świadczenia rodzinne*. Według oświadczenia z-cy Dyrektora MOPS, ze strony WFOŚiGW nie było wskazań konkretnego programu. Podinspektorowi w Referacie Ochrony Środowiska (dalej Referat) powierzono m.in. prowadzenie punktu konsultacyjnego dot. PP „Czyste Powietrze”, wykonywanie zadań wynikających z Porozumienia¹³, udzielanie dotacji na wymianę węglowych systemów ogrzewania na ekologiczne źródła ciepła, wydawanie wniosków i udzielanie pomocy interesantom w prawidłowym ich wypełnieniu, publikowanie umów zawartych w ramach Referatu w rejestrze umów zamieszczonym w BIP Urzędu. Kierownikowi Referatu powierzono obsługę interesantów, w przypadku nieobecności osoby prowadzącej punkt konsultacyjny – zadanie w ramach polecenia dyrektora Wydziału. Dyrektorowi Wydziału powierzono wykonywanie zadań wynikających z Porozumienia i obsługę interesantów w przypadku nieobecności osoby prowadzącej punkt konsultacyjny przy braku jej zastępstwa. Pozostałym czterem pracownikom referatu Ochrony Środowiska (2 inspektorom i 2 podinspektorom) powierzono udzielanie informacji osobom zainteresowanym, w zakresie realizacji Programu z wyłączeniem wglądu do danych osobowych. Wszystkie osoby realizujące ww. zakres zadań posiadały podstawową wiedzę o realizacji Programu (WFOŚiGW przeszkolił z zakresu funkcjonowania Programu 7 osób, tj. wszystkich pracowników Referatu, i Dyrektora Wydziału)¹⁴. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Ostrowie Wielkopolskim¹⁵, od 30 października 2020 r. zajmował się przygotowaniem zaświadczeń o dochodach dla wnioskodawców uprawnionych do podwyższonego poziomu dofinansowania wykorzystując do tego celu zakupiony moduł oprogramowania z dostępem do bazy *świadczenia rodzinne*.

(akta kontroli str. 23 -91,103 -115, 118,134, 205, 239,496)

1.3. Osoby realizujące Porozumienie PPCP¹⁶ zostały przeszkolone w zakresie obsługi Programu¹⁷. W ocenie Dyrektora Wydziału, Zespół zapewnia sprawną obsługę mieszkańców Gminy z zakresu realizacji PPCP, co potwierdza brak skarg dotyczących realizacji tego Programu.

(akta kontroli str. 23-91,190-194)

1.4. W celu wykonywania zadań określonych w art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym¹⁸, w Gminie zidentyfikowano budynki, których właściciele mogliby być potencjalnymi wnioskodawcami PPCP¹⁹, tj.: wnioskujących o udzielenie z budżetu miasta od 2015 r. dotacji celowej na wymianę źródeł ogrzewania węglowego na ekologiczne źródła ogrzewania w liczbie: 235 (w 2019 r.)

¹³zadania z zakresu obowiązków

¹⁴ Trzy szkolenia w siedzibie WFOŚiGW, trzy szkolenia online, udostępnienie cyklu webinarów zamieszczonych na stronie NFOŚiGW i WFOŚiGW, udostępnienie infolinii PPCP zamieszczenie numeru dedykowanego gminom na stronie NFOŚiGW i WFOŚiGW w Poznaniu.

¹⁵ Wg § 4 pkt. 6 Statutu oraz § 4 Regulaminu organizacyjnego do MOPS należała realizacja innych zadań zleconych przez organy władzy samorządowej, a według § 12 pkt 11 Regulaminu, do zadań Działu Świadczeń MOPS należało wydawanie zaświadczeń.

¹⁶ tj.: podinspektor w Referacie Ochrony Środowiska prowadząca punkt konsultacyjny dot. PPCP; kierownik Referatu obsługujący interesantów w przypadku nieobecności osoby prowadzącej punkt konsultacyjny; Dyrektor Wydziału wykonująca zadania wynikające z Porozumienia i obsługująca interesantów w przypadku nieobecności osoby prowadzącej Punkt Konsultacyjny; pozostali pracownicy Referatu (dwóch podinspektorów i dwóch inspektorów), udzielający na polecenie przełożonego, informacji Wnioskodawcom podczas nieobecności pracownika prowadzącego punkt konsultacyjny PCPP

¹⁷ Łącznie w 15 szkoleniach brali udział wszyscy pracownicy Referatu Ochrony Środowiska Urzędu (7 – osób) oraz pełnomocnik ds. czystego powietrza realizujący zadania do 12 listopada 2019 r., osoby te zostały przeszkolone w zakresie obsługi Programu w organizowanych przez WFOŚiGW w Poznaniu: dwóch szkoleniach w siedzibie WFOŚiGW; trzech szkoleniach online; udział w cyklu webinarów zamieszczonych na stronie NFOŚiGW i WFOŚiGW w Poznaniu oraz w szkoleniu z zakresu udostępnienia ogólnopolskiej infolinii PP „Czyste Powietrze” i zamieszczenia numeru dedykowanego gminom na stronie NFOŚiGW i WFOŚiGW w Poznaniu.

¹⁸ Dz.U. z 2020 r. poz. 713 ze zm.

¹⁹ W tym osoby z niskim dochodem, objęte pomocą społeczną, pracujące w niepełnym wymiarze etatu, zadłużone, starsze, niepełnosprawne, samotnie wychowujące dzieci.

313 (w 2020 r.) i 379 (w 2021 r.); świadczeniobiorców przyznanych przez MOPS 648 zasiłków celowych na zakup opału (potencjalni wnioskodawcy identyfikowani w grupie ubóstwa energetycznego) 283 (w 2019 r.), 246 (w 2020 r.), 119 (w I półroczu 2021 r.); lokatorów zasobu Miejskiego Zakładu Gospodarki Komunalnej - 557 lokali (podanej w odpowiedzi na interpelację radnych Miasta), w których konieczna jest wymiana źródła ogrzewania; wnioskujących do Ostrowskiego Zakładu Ciepłowniczego o przyłączenie do sieci ciepłowniczej 67 (2019 r.), 59 (2020 r.), 38 (2021 r.); właścicieli kontrolowanych przez Straż Miejską gospodarstw domowych w zakresie źródeł ogrzewania 341 (2019 r.), 208 (2020 r.), 163 (2021 r.); jako potencjalnych wnioskodawców zainteresowanych PPCP zidentyfikowano również 375 osób uczestniczących na spotkaniu z Doradcą Energetycznym – przedstawicielem Funduszu, w sprawie Programu Rządowego „Czyste Powietrze”. Zidentyfikowani potencjalni beneficjenci PPCP byli informowani przez pracowników Gminy o możliwości przystąpienia do PPCP.

Dodatkowo, w latach 2019 – 2021 (do dnia 6 sierpnia) na podstawie wniosków o dofinansowanie wymiany źródeł ogrzewania węglowego na ekologiczne, zidentyfikowano 80 (w 2019 r.), 114 (w 2020 r.) i 103 (w 2021 r.) lokale mieszkalne w zabudowie wielorodzinnej, które z uwagi na rodzaj zabudowy wielorodzinnej nie kwalifikowały się do PPCP.

(akta kontroli str. 171-189)

1.5. Stosownie do zawartego Porozumienia, Gmina zapewniła w punkcie obsługi PPCP, stanowisko z dostępem do internetu umożliwiające rejestrację, wypełnienie oraz wysyłkę wniosku do WFOŚiGW w Poznaniu, z bezpieczeństwem informatycznym, z zachowaniem zasad poufności danych osobowych oraz z możliwością wydruku. W tym celu wygospodarowano oddzielne pomieszczenie na parterze budynku Urzędu. Obsługa wnioskodawców odbywała się „pojedynczo” z zachowaniem zasady „zamkniętych drzwi”, a wniosek po jego zapisie i wysłaniu usuwano z pulpitu i kosza komputera. Gmina Miasto Ostrów Wielkopolski posiada politykę bezpieczeństwa informatycznego i politykę ochrony danych osobowych²⁰. Zastępca Prezydenta Miasta wyjaśnił, że z uwagi na małe zainteresowanie PPCP (przyczyny małego zainteresowania opisano w punkcie 3.10. wystąpienia), obecnie funkcjonujący Punkt Informacyjny spełnia oczekiwania mieszkańców Gminy. Zdaniem składającego wyjaśnienia na powyższą okoliczność, proponowane środki finansowe (30 000 zł) na uruchomienie i prowadzenie punktu informacyjno – konsultacyjnego PPCP, to za mała kwota w stosunku do przewidzianych zadań.

(akta kontroli str. 195-207, 209-215, 249,282,395-491)

1.6. W związku z pandemią Covid – 19, w MOPS zapewniono efektywne wydawanie zaświadczeń wymaganych Programem oraz umożliwiono składanie żądań ich wydania. Umożliwiono także osobisty odbiór zaświadczeń, wprowadzając niezbędne zmiany w obsłudze mieszkańców w zakresie dotyczącym m.in. PPCP. Potencjalny wnioskodawca PPCP miał możliwość złożenia wniosku w Urzędzie, po wcześniejszym telefonicznym lub elektronicznym umówieniu terminu wizyty²¹ lub mógł wystąpić go pocztą tradycyjną. Obsługa wnioskodawców odbywała się z zachowaniem zasad reżimu sanitarnego²². W dniach od 17 do 25 marca 2020 r. ze względu na zagrożenie epidemiologiczne, obsługa Wnioskodawców odbywała się wyłącznie w formie telefonicznej i emailowej²³. Zapewniono również kontakt

²⁰ Decyzja Prezydenta Miasta Ostrowa Wielkopolskiego nr 54/2019 z dnia 7 listopada 2019 r. w sprawie wprowadzenia Polityki Bezpieczeństwa Informacji Urzędu Miejskiego w Ostrowie Wielkopolskim i decyzja nr 34/2018 z dnia 29 listopada 2018 r. w sprawie wprowadzenia Polityki Bezpieczeństwa Informacji Urzędu Miejskiego w Ostrowie Wielkopolskim.

²¹ Zgodnie z informacją z dnia 26 października 2020 r. zamieszczoną na stronie internetowej Urzędu.

²² Wczesniejsza dezynfekcja rąk, obowiązek noszenia maseczki, zachowania dystansu społecznego.

²³ Informacja na stronie internetowej Urzędu z dnia 16 marca 2020 r.

telefoniczny, emailowy i osobisty z urzędnikiem obsługującym punkt konsultacyjny PPCP w godzinach pracy Urzędu od 8.00 do 16.00.

(akta kontroli str. 92-102)

1.7. Inicjatywy lokalne Gminy w walce ze smogiem dotyczyły udzielania corocznie od 2015 r. dotacji celowych na dofinansowanie wymiany źródeł ogrzewania węglowego na ekologiczne źródła ciepła. W latach 2019 – 2021 przeznaczono na ten cel kolejno: 1 270 000,00 zł (2019 r.); 1 870 000,00 zł (2020 r.); 2 330 000,00 zł (Zabezpieczone środki w planie na 2021 r.). Ich założeniem było ograniczenie emisji zanieczyszczeń na terenie Gminy, w szczególności pyłowych z pieców oraz kotłów węglowych w budynkach mieszkalnych lub lokalach mieszkalnych. W latach 2019 – 2020 zlikwidowano łącznie 659 węglowych źródeł ogrzewania w 548 budynkach/lokalach, wydając na ten cel 2 962,022,96 zł. Wnioski (379) z 2021 r., na dzień 6 sierpnia 2021 r., pozostają w procedowaniu.

(akta kontroli str. 92-102,361-390)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

NIK pozytywnie ocenia działania Gminy zapewniające odpowiednią strukturę organizacyjną i techniczną, w tym zakup programu do wydawania zaświadczeń o dochodach dla osób uprawnionych do podwyższonego poziomu dofinansowania. Pomimo ograniczeń wynikających z pandemii COVID-19, osobom zainteresowanym umożliwiono odbiór niezbędnych zaświadczeń oraz złożenie żądań ich wydania. Zagwarantowano Wnioskodawcom dostępność do informacji i pomocy przeszkolonego przez WFOŚiGW pracownika. Zorganizowano wyposażone stanowisko komputerowe z dostępem do Internetu, umożliwiające złożenie wniosku i jego wydruk, zapewniając bezpieczne przetwarzanie danych osobowych z zachowaniem zasad poufności. Zidentyfikowano budynki, których właściciele, w tym dotknięci ubóstwem energetycznym, mogliby być potencjalnymi wnioskodawcami PPCP.

2. Działania informacyjno-edukacyjne propagujące wiedzę o PPCP

Opis stanu
faktycznego

1.8. W Gminie podjęto działania i przeprowadzono z mieszkańcami spotkanie informacyjne²⁴, zachęcające do uczestnictwa w PPCP. Na terenie Miasta realizowano działania o charakterze powszechnym ciągle (6)²⁵ i doraźne (30 akcji promocyjnych zamieszczanych na stronie internetowej Urzędu)²⁶ służące poprawie

²⁴ Dla mieszkańców miasta Ostrowa Wielkopolskiego z fundacją „Czyste Powietrze” w dniu 10 października 2019 r. w Ostrowskim Centrum Kultury, na które przybyło 375 osób.

²⁵ W ramach zadań ciągłych:

- 1) zapewniono prowadzenie punktu informacyjnego dotyczącego PPCP,
- 2) (głównie) na placówkach oświatowych zamontowano sfinansowane przez Ostrowski Zakład Ciepłowniczy (dalej OZC) 11 czujników powietrza zlokalizowanych po jednym w każdym osiedlu. Za pomocą mapy online na stronie www.map.airly.eu oraz na stronie OZC www.ozcsa.pl w zakładce „Smog” stan powietrza monitorowano w czasie rzeczywistym,
- 3) w budynkach na terenie Miasta prowadzono kontrole źródeł ogrzewania 341 (2019 r.) , 208 (2020 r.) i 163 (styczeń – maj 2021 r.), dodatkowo Straż Miejska prowadziła kolportaż ulotek „spalanie ekonomiczne vs. Ekologiczne” oraz informowała mieszkańców Miasta o możliwości pozyskania dotacji z programów miejskich dofinansowań oraz z PPCP,
- 4) udzielano dotacji celowych na dofinansowanie wymiany źródeł ogrzewania węglowego na ekologiczne źródła ciepła w latach 2015-2021,
- 5) OZC wspierał montaż pomp ciepła oraz oferował pomoc w pozyskaniu dofinansowania w PPCP. Kolportowane były ulotki oraz publikowane artykuły w gazetach,
- 6) Wydawane były przez MOPS zaświadczenia osobom zamierzającym złożyć wniosek o przyznanie podwyższonego poziomu dofinansowania w ramach Części 2 programu (art. 411 ust. 10g ustawy – Prawo ochrony środowiska Dz. U. z 2020 r. poz. 1219 z późn. zm.).

²⁶ Informacje o:

1) wstrzymaniu przez WFOŚiGW (7 stycznia 2019 r.) naboru wniosków,

jakości powietrza, propagowaniu PPCP, edukacji ekologicznej. Informacje propagujące PPCP rozpowszechniano również w 17 działaniach polegających na: kolportażu ulotek przez OZC, spotkaniu informacyjnym z mieszkańcami, publikacjach zamieszczonych w prasie, kolportażu ulotek w punkcie informacyjno – konsultacyjnym informujących o zasadach programu, rozpowszechnianiu materiałów kolportowanych podczas „Święta drzewa”; informacjach udostępnianych elektronicznie²⁷; ustnie²⁸; pilotażach prowadzonych przez Gminę przed podpisaniem umowy w sprawie współpracy przy realizacji PPCP; udostępnianiu przez Gminę informacji nt. wydawania zaświadczeń o dochodach, do podwyższonego poziomu dofinansowania <https://bip.mops.ostrow.wlkp.pl/chapter170403.asp>; zapewnieniu możliwości wydawania zaświadczeń o dochodach uprawniających do uzyskania podwyższonego poziomu dofinansowania; zamieszczaniu informacji na stronie internetowej Urzędu Miejskiego i MOPS oraz na stronie Biuletynu informacji publicznej MOPS; finansowaniu działań informacyjno – edukacyjnych w latach 2019 – 2021, związanych z prowadzeniem punktu konsultacyjnego PPCP; zakupieniu programu dedykowanego wydawaniu zaświadczeń o dochodach upoważniających do uzyskania podwyższonego dofinansowania.

(akta kontroli str. 103-170)

1.9. Lokalizację punktu konsultacyjno – informacyjnego, w którym mieszkańcy mogli uzyskać informacje o PPCP oraz wsparcie w zakresie przygotowania wniosków o dofinansowanie, oznaczono w czytelny sposób zapewniający łatwy dostęp zainteresowanym, co służyło optymalnemu wdrożeniu PPCP.

(akta kontroli str. 206-215)

1.10. W Gminie nie opracowano odrębnej strategii informacyjnej dotyczącej wdrażania Programu. Według wyjaśnienia Dyrektora Wydziału, kierowano się w tym zakresie obowiązującymi i stosowanymi procedurami kontroli zarządczej oraz postanowieniami Porozumienia, a także przyjętym w Urzędzie sposobem postępowania z wnioskami. Podjęto natomiast szerokie i powszechne działania informacyjno - edukacyjne propagujące PPCP, w tym działania informacyjne i wspomagające, skierowane do świadczeniobiorców świadczeń socjalnych realizowanych przez MOPS na zakup opału (potencjalna grupa beneficjentów Programu dotknięta ubóstwem energetycznym²⁹). W rezultacie tego rozpoznania jedna osoba będąca beneficjentem tego świadczenia złożyła żądanie wydania zaświadczenia o dochodach uprawniających do podwyższonego poziomu dofinansowania PPCP oraz złożyła wniosek o dofinansowanie i oczekuje na decyzję WFOŚiGW³⁰. Zidentyfikowaną barierą dla potencjalnych beneficjentów PPCP

2) wznowieniu naboru wniosków do PPCP oraz przedstawienie zmian w programie,

3) spotkaniu informacyjnym z Doradcą Energetycznym przedstawicielem WFOŚiGW w sprawie PPCP 30 stycznia 2019 r.

4) akcji „Dron” – 18 i 19 lutego nad ostrowskimi kominami, analizującym skład chemiczny dymu z domów osiedla Pruslin oraz Parcele Zacharzewskie, 19 lutego 2019 r.

5) podjęciu uchwały w sprawie udzielenia dotacji celowej na dofinansowanie wymiany źródeł ogrzewania węglowego na ekologiczne źródła ciepła 19 lutego 2019 r.

6) zaproszeniu na konferencję „Efektywność energetyczna a jakość powietrza” organizowaną przez WFOŚiGW w dniu 3 kwietnia 2019 r.

²⁷ Na stronie internetowej Urzędu, w zakładce aktualności – informacje o zmianach w programie i o aktualnych zasadach programu oraz na stronie MOPS, a także wiadomościach mailowych w odpowiedzi na zapytania potencjalnych beneficjentów PPCP.

²⁸ Podczas kontaktów w urzędzie w punkcie konsultacyjnym, kontroli źródeł ogrzewania prowadzonych przez Straż Miejską, informowania zakwalifikowanych do dofinansowania przez Gminę do wymiany węglowych źródeł ogrzewania o możliwości współfinansowania środkami PPCP, kontaktów z podopiecznymi MOPS, informowania klientów przez OZC o możliwości dofinansowania pomp ciepła, podczas spotkań w terenie z okazji „Święta drzewa”, imprezy „Drzewa dla klimatu”, pokazów bezdymnego palenia węglem i drewnem „od góry”, „Czyste ogrzewanie”, „Czyste Powietrze”, „Mój prąd”, spotkań z Fundacją „Czyste Powietrze”.

²⁹ Ubóstwo energetyczne - definiowane jako brak możliwości utrzymania ogrzewania na odpowiednim poziomie po przystępnej cenie.

³⁰ Informacja Dyrektora MOPS z dnia 29 lipca 2021 r. uzyskana w trybie art. 29 lit. f ustawy o NIK.

„dotkniętych ubóstwem energetycznym” - według informacji Dyrektora MOPS - była konieczność zabezpieczenia wkładu własnego. Jednocześnie przyjęto i realizowano Porozumienie oraz lokalne inicjatywy, włączono także do tych działań jednostki organizacyjne Gminy (Straż Miejska, OZC, MOPS, MPGKIM) oraz utworzono stanowisko pełnomocnika ds. czystego powietrza. Były to strategiczne działania Gminy podejmowane w celu przekonania mieszkańców - przy wsparciu Gminy i jej jednostek organizacyjnych) - do poprawy jakości powietrza podejmowane z dofinansowaniem środkami PPCP. Efekty tych działań dotyczące liczby potencjalnych zainteresowanych, przedstawia pkt 2 wystąpienia, a liczbę wydanych zaświadczeń i złożonych wniosków przedstawiono w punkcie 3 wystąpienia pokontrolnego.

(akta kontroli str. 206-215, 221-226)

1.11. W związku z pandemią Covid – 19 wprowadzono czasowe (od 17 do 25 marca 2020 r.) ograniczenia w bezpośrednich kontaktach pracowników Urzędu z mieszkańcami Gminy, realizując w tym okresie obsługę petentów w formie telefonicznej i emilowej³¹. MOPS zapewnił ciągłą możliwość składania żądań wydania zaświadczenia o wysokości przeciętnego miesięcznego dochodu przypadającego na jednego członka gospodarstwa domowego do PPCP oraz odbiór osobisty tego zaświadczenia z zachowaniem reżimu sanitarnego. Umożliwiono również składanie wniosków w Urzędzie po wcześniejszym telefonicznym uzgodnieniu terminu lub za pośrednictwem poczty tradycyjnej w godzinach pracy Urzędu (od 8.00 do 16.00). Obsługa petentów na miejscu przez zespół obsługujący punkt konsultacyjny odbywała się po wcześniejszym telefonicznym lub mailowym uzgodnieniu wizyty, z zachowaniem reżimu sanitarnego (wcześniejsza dezynfekcja rąk, zakrycie ust i nosa, zachowanie dystansu społecznego).

(akta kontroli str. 92-94, 216-220, 392-394)

1.12. Przed zawarciem Porozumienia, Gmina prowadziła własne pilotażowe działania, obejmujące zagadnienia dotowania wymiany przez mieszkańców Miasta nieefektywnych źródeł ogrzewania. Działania te obejmowały zabudowę jednorodzinna i wielolokalową, której nie obejmuje PPCP. Dnia 30 stycznia 2019 r., przed zawarciem Porozumienia, Gmina zorganizowała spotkanie mieszkańców miasta z doradcą energetycznym, pracownikiem WFOŚiGW w Poznaniu, rezultatem pilotażowego działania było przybliżenie 375 mieszkańcom zasad funkcjonowania Programu.

(akta kontroli str. 234)

1.13. Gmina informowała o Programie PPCP, w tym o potrzebie uzyskania, do dnia złożenia wniosku, zaświadczenia o wysokości przeciętnego miesięcznego dochodu przypadającego na jednego członka gospodarstwa domowego, na stronie internetowej BIP MOPS³², stronie internetowej Urzędu Miasta³³, ustnie podczas wizyty w punkcie konsultacyjnym PPCP i rozpatrywania wniosków o pomoc na zakup opału w MOPS oraz podczas kontroli źródeł ogrzewania przez Straż Miejską, telefonicznie przez pracowników MOPS, mailowo podczas zapytań dotyczących wydawania zaświadczeń, w związku z uruchomieniem od dnia 21 października 2020 r. podwyższonego poziomu dofinansowania w Programie Priorytetowym „Czyste Powietrze”. Ze względu na zniszczenia systemu informatycznego spowodowane pożarem serwerowni Urzędu Miasta Ostrowa Wielkopolskiego nie można było w trakcie kontroli odtworzyć dokładnej daty udostępnienia informacji o rozpoczęciu wydawania w Gminie zaświadczeń. Wg oświadczenia Z-cy Dyrektora

³¹ Stosowną informację zamieszczono na stronie internetowej Urzędu w dniu 16 marca 2020 r.

³² https://bip.mops.ostrowwlkp.pl/chapter_170403.asp

³³ <https://umostrow.pl/news/od-1-lipca-obowiazuja-zmiany-w-programie-czyste-powietrze.html>

MOPS informacja była zamieszczona niezwłocznie po powierzeniu MOPS tego zadania.

(akta kontroli str. 234-235, 240, 391,495)

1.14. Na stronie internetowej Urzędu opisano w sposób widoczny (na 48 stronach) zagadnienia dotyczące czystego powietrza. Wśród zamieszczonych treści zawarto m.in. informacje o możliwości wymiany pieca i instalacji centralnego ogrzewania, wykonania ocieplenia domu czy stropów, wymiany okien lub drzwi albo montażu baterii słonecznych lub pomp ciepła ze środków rządowego Programu „Czyste Powietrze”. Według wyjaśnienia Zastępcy Prezydenta Miasta, Porozumienie nie nakłada na Gminę obowiązku zamieszczania w BIP informacji o nim. Mieszkańcy są na bieżąco informowani na stronach internetowych o możliwości skorzystania z Programu. MOPS jako jednostka organizacyjna, zobowiązana do wydania zaświadczeń o dochodach dla beneficjentów PPCP na swej stronie posiada dedykowaną PPCP zakładkę https://bip.mops.ostrowwlkp.pl/chapter_170403.asp.

Odnosząc się do przywołanego wyżej wyjaśnienia, wskazać trzeba, że wymóg publikacji m.in. przez organy samorządu terytorialnego w BIP informacji o programach w zakresie realizacji zadań publicznych, sposobie ich realizacji, wykonywaniu i skutkach realizacji tych zadań wynika z dyspozycji art. 8 ust. 3 w zw. z art. 6 ust. 1 pkt 1 lit. c ustawy o dostępie do informacji publicznej³⁴. Informację taką zamieszczono w BIP MOPS będącego jednostką organizacyjną Gminy – Miasta Ostrow Wielkopolski.

(akta kontroli str. 248, 537-604)

1.15. W kontrolowanym okresie na działania informacyjno – edukacyjne, związane z prowadzeniem punktu konsultacyjnego PPCP w wydatkach bieżących (bez wyszczególnienia) ujęto wydruk materiałów; koszty zużycia tonera i koszty osobowe. Na zakup licencji na 15 użytkowników, jako integralnej części programu do wydawania zaświadczeń o dochodach, upoważniających do uzyskania podwyższonego poziomu dofinansowania wydatkowano 1 623,60 zł (738 zł w 2020 r. i 885,60 zł w 2021 r.). Ostrowski Zakład Ciepłowniczy w latach 2019 – 2021 przeznaczył 41 058,60 zł na kolportaż ulotek i zakup artykułów zamieszczonych w lokalnej prasie, które dotyczyły możliwości zakupu pomp ciepła i dofinansowania tej inwestycji z PPCP.

(akta kontroli str. 226, 234-237, 248,283)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

NIK pozytywnie ocenia działania informacyjno-edukacyjne Gminy propagujące wiedzę o PPCP. Zapewniono również optymalne wdrożenie PPCP w sytuacji występowania pandemii Covid 19, organizując efektywne wykonywanie zadań związanych m.in. z wydawaniem zaświadczeń, przyjmowaniem wniosków i prowadzeniem konsultacji. Gmina prowadziła również szerokie i różnorodne działania propagujące Program, w tym w grupie potencjalnych beneficjentów Programu dotkniętych ubóstwem energetycznym.

³⁴ Dz. U. 2020 r. poz. 2176 ze zm.

3. Proces weryfikacji wniosków o przyznanie dofinansowania.

Opis stanu faktycznego

3.1. W myśl Zarządzenia nr 1227/VIII/2020 Prezydenta Miasta Ostrowa Wielkopolskiego z dnia 19 czerwca 2020 r. w sprawie dokumentacji kontroli zarządczej w Urzędzie Miejskim w Ostrowie Wielkopolskim, w Gminie podjęto szereg działań dla zapewnienia prawidłowej realizacji przyjmowania, ewidencjonowania i weryfikowania wniosków o dofinansowanie z PPCP, w sposób zgodny z prawem, efektywny, oszczędny i terminowy. Służyły temu m.in. uregulowania zawarte w zakresach obowiązków, uprawnień i odpowiedzialności pracownika realizującego zadanie PPCP w Referacie i Dyrektora Wydziału, który na bieżąco kontrolował terminowość realizacji zadań wynikających z Porozumienia poprzez weryfikację (podgląd) daty wpływu wniosku i terminu jego załatwienia zawartych w elektronicznym zestawieniu prowadzonym przez pracownika Referatu realizującego PPCP.

Zastępca Prezydenta Miasta wyjaśnił m.in., że obowiązujące uregulowania wewnętrzne stanowią dokumentację kontroli zarządczej, a pracownik realizujący PPCP w zakresie obowiązków posiada stosowny zapis na ten temat. Natomiast Dyrektor Wydziału prowadzi nadzór nad realizacją tych zadań. Porozumienie nie nakłada obowiązku tworzenia odrębnych procedur przyjmowania, weryfikowania i ewidencjonowania wniosków. Wskazuje jedynie termin przekazania wniosków do WFOŚiGW. Zapewniono i udzielano wsparcia wnioskodawcom w zakresie przygotowania wniosków o dofinansowanie, w tym pod względem spełnienia wymagań określonych w PPCP. Potencjalni wnioskodawcy mieli możliwość skorzystania z pomocy pracownika Punktu informacyjnego przy wypełnianiu wniosków i kompletowaniu wymaganych załączników. Wnioskodawcy mieli przybliżane zasady działania programu, mieli także możliwość złożenia wniosku w Urzędzie, uzyskania wsparcia przy kompletowaniu i wypełnianiu wniosku, w tym weryfikacji poprawności wyliczenia dochodu. Do 14 maja 2020 r. WFOŚiGW przekazywał gminie wnioski do weryfikacji (czas na weryfikację 30 dni od ich przekazania) a następnie w terminie 5 dni od daty zakończenia weryfikacji gmina przekazywała wnioski do Funduszu. W obecnej procedurze wnioski weryfikuje³⁵ pracownik gminy realizujący program oraz pomaga w wysyłce wersji elektronicznej. Kompletny wniosek w wersji papierowej gmina przekazuje do WFOŚiGW w terminie 5 dni. Pomoc w opracowaniu wniosku polega na przybliżeniu zasad funkcjonowania Programu i możliwości dofinansowania inwestycji, przedstawianiu danych niezbędnych do przygotowania wniosku, pomocy w logowaniu na portalu beneficjenta, pobraniu, wypełnieniu wniosku.

(akta kontroli str. 248-249, 252-253)

Do dnia kontroli (22 lipca 2021 r.), według informacji Dyrektora MOPS uzyskanej w trybie art. 29 lit. f ustawy o NIK, złożono 69 żądań o wydanie zaświadczeń o dochodach przez wnioskodawców uprawnionych do podwyższonego poziomu dofinansowania i 69 takich zaświadczeń wydano, z tego 63 (91,3%) żądających spełniało kryterium dochodowe do podwyższonego poziomu dofinansowania.

³⁵ 1) sprawdzenie sporządzenia na właściwym formularzu,

2) prawidłowości podpisu wniosku z załącznikami,

3) sprawdzenie cyfry kontrolnej i stron wniosku,

4) sprawdzenie prawa własności do nieruchomości,

5) kompletności informacji we wniosku,

6) kompletności wymaganych załączników,

7) sprawdzenie czy nieruchomość ma uregulowany stan prawny.

Od dnia zawarcia porozumienia³⁶, do dnia 14 maja 2020 r., za pośrednictwem WFOŚiGW wniesiono 5 wniosków a bezpośrednio do Urzędu³⁷ 110 wniosków³⁸ rozpatrywanych na zasadach obowiązujących do 14 maja 2021 r. Od dnia 15 maja 2020 r. do dnia 21 lipca 2021 r. do Urzędu skierowano łącznie 23 wnioski³⁹, które rozpatrywano na zasadach wersji 2.0. programu. Z wniesionych 21 wniosków, 9 kwalifikowało beneficjentów do uzyskania podwyższonego dofinansowania, a pozostałe 12 do poziomu podstawowego dofinansowania. Do dnia 6 sierpnia 2021 r. nie wpłynęło do MOPS żadne żądanie wydania zaświadczenia od potencjalnych wnioskodawców, którzy wniosek składaliby w innym Urzędzie⁴⁰.

W § 19 pkt 6 Regulaminu Organizacyjnego MOPS ustalono mechanizmy kontroli rzetelności wydawania zaświadczeń o dochodach wnioskodawców uprawnionych do podwyższonego poziomu dofinansowania i zapewniono ślad rewizyjny⁴¹ kontroli wydawania zaświadczeń⁴².

(akta kontroli str.239-241, 284-302)

3.2. Wszystkim wydany (69) zaświadczeniom nadano unikatowe numery: MOPS-DŚR.467.(...).2020.CzP i MOPS-DŚR.467.(...).2021.Cz.P.

(akta kontroli str. 239-241, 284-302)

3.3. Pierwsze zaświadczenie datowane na 30 października 2020 r. wydano bez użycia specjalnie dedykowanego programu informatycznego, który zainstalowano 2 listopada 2020 r. Z tytułu wydania tego zaświadczenia gminie nie przysługiwał zwrot kosztów. Zastępca Prezydenta Miasta wyjaśnił m.in., że oprogramowanie do wydawania zaświadczeń zainstalowano 2 listopada 2020 r., po tym jak w dniu 28 października 2020r. Prezydent Miasta Ostrowa Wielkopolskiego upoważniła Dyrektora MOPS do wydawania w tych sprawach zaświadczeń. Program zainstalowano w terminie niezwłocznym po udostępnieniu kodu aktywowującego program.

(akta kontroli str. 205, 239-241, 284-302, 493-494)

3.4. W wyniku kontroli 20 losowo wybranych zaświadczeń (10 – wszystkie z 2019 r. i 10 z 2020 i 2021 r.), ustalono, że: wydano je zgodnie z art. 217 ust. 3 k.p.a., tj. w terminie 7 dni; nie zidentyfikowano problemów lub przerw w wydawaniu zaświadczeń.

(akta kontroli str.238-239,284,285-302,353-355,492-494)

3.5. W okresie od 14 sierpnia 2019 r. do dnia 21 lipca 2021 r. złożono łącznie 143 wnioski o dofinansowanie, w tym: 83 wnioski o dofinansowanie w formie dotacji, 16 wniosków o dofinansowanie dotacją i pożyczką, a pozostałe 44 pożyczką. Ostatecznie ze złożenia wniosku do WFOŚiGW zrezygnowało 11 wnioskodawców. Przyczyną rezygnacji były: brak uregulowanego stanu prawnego nieruchomości, przedłożenie dokumentów potwierdzających dochód kwalifikujący do niższego pułapu dofinansowania niż przypuszczali wnioskodawcy, zagrożenie nie

³⁶ 14 sierpnia 2019 r.

³⁷ W tym za pośrednictwem WFOŚiGW w Poznaniu,

³⁸ Wnioski + korekty wniosków,

³⁹ 21 wniosków i 2 korekty wniosków,

⁴⁰ MOPS nie posiadał informacji na jakim terenie znajduje się budynek o którego dofinansowanie wnioskodawcy się ubiegają. Obowiązujący wzór żądania wydania zaświadczenia zawiera jedynie miejsce zamieszkania wnioskodawcy.

⁴¹ „Pisma oraz decyzje przedkładane Dyrektorowi do podpisu parafowane są przez odpowiedzialnego za sprawę pracownika oraz kierownika komórki organizacyjnej, a w przypadku jego nieobecności przez osobę zastępującą,

⁴² 1) Zarządzenie nr 437/VII/2015 Prezydenta Miasta Ostrowa Wielkopolskiego z dnia 13 sierpnia 2015 r. w sprawie nadania Regulaminu organizacyjnego Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ostrowie Wielkopolskim,

2) Zarządzenie nr 2795/VII/2018 Prezydenta Miasta Ostrowa Wielkopolskiego z dnia 16 maja 2018 r. w sprawie zmiany Regulaminu Organizacyjnego Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej,

zrealizowania inwestycji w wymaganym terminie do dnia 31 grudnia 2019 r.⁴³ oraz wycofanie wniosku, ze względu na fakt, iż wniosek złożony na zasadach obowiązujących od 15 maja 2020 r. jest bardziej korzystny dla beneficjenta.

(akta kontroli str. 239-240, 284-302)

3.6. Proces weryfikacji wniosków był monitorowany przez Dyrektora Wydziału, jako jedyną osobę posiadającą wgląd w elektroniczny rejestr wniosków PPCP prowadzony przez pracownika realizującego zadania wynikające z Porozumienia. Kontrolą objęto 20 losowo wybranych wniosków o dofinansowanie, złożonych w Gminie. Ustalono, że wszystkie zweryfikowane wnioski zostały przekazane WFOŚiGW w terminie wnioskującym z Porozumienia.

(akta kontroli str. 285-302, 356-359, 492-494)

3.7. W Urzędzie nie złożono żadnego wniosku o udzielenie pomocy w rozliczeniu udzielonych już w ramach PPCP dotacji.

(akta kontroli str. 285-302)

3.8. Weryfikacji wniosków o dofinansowanie nie zlecano podmiotom zewnętrznym. Zadanie to było wykonywane przez wyznaczonego pracownika Urzędu w ramach obowiązków służbowych.

(akta kontroli str. 190, 252-253)

3.9. Zgodnie z Porozumieniem, Gmina złożyła do WFOŚiGW w wymaganym terminie 14 dni po zakończeniu kwartału, dwa wnioski (data wysyłki 13 kwietnia 2021 r. i 9 lipca 2021 r.) o wypłatę środków z raportami wydanych zaświadczeń i liczbą przekazanych wniosków o dofinansowanie: wniosek pierwszy (z dnia 7 kwietnia 2021 r. - wysłany 13 kwietnia 2021 r.) na kwotę 1 150 zł za 3 wnioski beneficjentów z zaświadczeniem o dochodach wydanym przez Gminę (3x100 zł), złożone w Urzędzie oraz 17 zaświadczeń o dochodach wydanych przez MOPS (17x50 zł). W drugim wniosku (z dnia 2 lipca 2021 r. - wysłany 9 lipca 2021 r.), na kwotę 1 600 zł, wykazano 4 wnioski beneficjentów z zaświadczeniem o dochodach wydanym przez Gminę oraz 24 zaświadczenia o dochodach wydane przez MOPS (24x50 zł). W odpowiedzi na pierwszy wniosek Gmina w dniu 15 czerwca 2021 r. otrzymała kwotę 450 zł, zaś drugi wniosek, na kwotę 1 600 zł, w trakcie kontroli NIK podlegał weryfikacji. Gmina nie składała zastrzeżeń do weryfikacji wniosków o wypłatę środków, gdyż według wyjaśnienia Z-cy Prezydenta Miasta, wysokość wypłaconej kwoty została określona przez WFOŚiGW, który posiada informacje o zaświadczeniach o dochodach uprawniających do uzyskania podwyższonego poziomu dofinansowania, które faktycznie wpłynęły do Funduszu. Wnioski o wypłatę środków, zgodnie z § 3 pkt 11 aneksu dotyczyły okresu od dnia podpisania Porozumienia do dnia 31 marca 2021 r.

(akta kontroli str. 254-266, 492-494)

3.10. W Gminie zidentyfikowano następujące powody niskiego zainteresowania PPCP w porównaniu do programu lokalnego: dostępność na terenie Gminy od 2015 r. mniej skomplikowanego programu dofinansowania wymiany węglowego źródła ogrzewania, ograniczenie PPCP do zabudowy jednorodzinnej; uzależnienie dofinansowania od osiąganych dochodów; nieuregulowany stan prawny nieruchomości uniemożliwiający wnioskowanie; niechęć do załatwiania załączników wymaganych do wniosku; konieczność posiadania rachunku bankowego; konieczność posiadania skrzynki e-mailowej przez starsze i samotne osoby; konieczność posiadania własnych środków finansowych na uregulowanie zadania a następnie dopiero możliwość ich dofinansowania i zwrotu; jedyna możliwość

⁴³ Zgodnie z zapisem programu dla budynków nowobudowanych możliwe było dofinansowanie na montaż źródła ciepła w terminie 31.12.2019 r.

składania wniosku przez elektroniczny portal beneficjenta PPCP przy braku umiejętności korzystania z komputera przez niektórych beneficjentów.

(akta kontroli str.269-281)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

NIK ocenia pozytywnie weryfikację wniosków o przyznanie dofinansowania. Wszystkie zweryfikowane przez wyznaczonego pracownika Urzędu wnioski zostały przekazane do WFOŚiGW w terminie wynikającym z Porozumienia.

IV. Uwagi i wnioski

W związku z niestwierdzeniem nieprawidłowości, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, nie przedstawia uwag ani wniosków.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Poznaniu. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Poznań, 12 sierpnia 2021 r.

Kontroler
Jacek Młynarczyk
główny specjalista kontroli państwowej

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Poznaniu
Dyrektor
z up. Grzegorz Malesiński
p.o. Wicedyrektor